

re:Action

En tidning från ActionAid Sverige

Maj 2026

20 år av förändring

I två decennier har ActionAid i Sverige stått upp för flickors och kvinnors rättigheter.

act:onaid

Utgivning

re:Action ges ut två gånger per år och distribueras till ActionAids medlemmar och givare. Nästa tidning utges i november 2026.

Kontakt

Du når oss via:
givarservice@actionaid.se,
08- 615 55 55

Detta är ActionAid

ActionAid finns i 73 länder över hela världen. Vi bekämpar fattigdom och orättvisor med ett särskilt fokus på att stärka flickors och kvinnors rättigheter.

ActionAid Sverige

Org.nr: 802431-3044
Postadress:
Västgötagränd 17,
118 28 Stockholm
Hemsida: actionaid.se

Ge en gåva

Swish 90 00 837
PG 90 00 83-7

I det här numret:

Sid 2 - Wisslas styrka mitt i kriget i Gaza

Sid 3 - Förord från Jennifer och Victor

Sid 4 - Land i fokus: Bangladesh

Sid 6 - 2 329 goda nyheter!

Sid 7 - Mensquiz

Sid 8 - Livets avgörande skeden

Sid 9 - Nytt partnerskap

Sid 10 - Världen om 20 år

Sid 11 - Nytt program i Ukraina

Wissals styrka mitt i kriget i Gaza

Wissal berättar om månader av svårigheter sedan hon och hennes familj tvingades lämna sitt hem i Rafah. När de kom till Khan Younis kämpade de för att hitta skydd innan de till slut fick en plats att bo.

Genom Wefaq Association, en partner till ActionAid, fick hon psykologiskt stöd och möttes av medmänsklighet som hjälpte henne att återfå hoppet.

"Jag hade förlorat all tro på livet, men hos Wefaq började jag känna att det fanns en framtid igen."

Trots brist på mat, höga priser och barn som varit utan skolgång under lång tid har stödet från Wefaq, med ActionAids hjälp, gett henne styrkan att fortsätta. Genom utbildning, psykologiskt stöd och skydd för flickor och kvinnor arbetar ActionAid för att stärka människor som Wissal mitt i konflikter och kriser.

Så har vi arbetat i Gaza

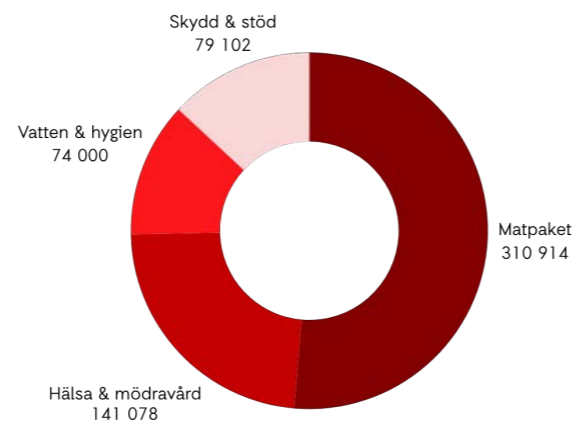
Sedan kriget bröt ut i Gaza 2023 har vi funnits på plats och stöttat över 650 000 personer med direkt humanitärt stöd. Här är de mest prioriterade insatserna:

Matsäkerhet: Ett stort fokus har legat på att förse kvinnor och deras familjer med matpaket för att lindra den hungersnöd som pågår i Gaza.

Hälsa och mödravård: I Gaza finns det omkring 55 000 gravida och ammande kvinnor som är i behov av vård. Vi har under 2025 kunnat genomföra 1 390 säkra förlossningar.

Vatten och hygien: Vi har försett flyktinglägren med vatten, sanitet mensskydd.

Skydd och stöd: Vi arbetar för att skapa trygga utrymmen där kvinnor och barn får skydd och stöd.

Swisha en gåva
till vårt arbete i Gaza

900 88 22

Tack för sex år

Under mina sex år som generalsekreterare för ActionAid Sverige har jag gång på gång påmint om kraften i människors engagemang.

Tillsammans har vi stått upp för flickors och kvinnors rättigheter – i en tid då de allt oftare utmanas och ifrågasätts. I en föränderlig omvärld, där framsteg inte kan tas för givna, har ert stöd och engagemang varit avgörande. Det är också det som ger hopp och driver arbetet framåt.

I år har vi varit verksamma i Sverige i 20 år, och vi ser med stolthet tillbaka på allt vi har åstadkommit. Under dessa år har arbetet bidragit till att fler flickor får gå i skolan, att kvinnor stärker sin egenmakt och att samhällen förändras i grunden. Det är långsiktig förändring som gör skillnad, varje dag.

Att nu få lämna över stafettpippen känns både vemodigt och hoppfullt. Vemodigt för att jag kommer sakna alla fantastiska människor jag haft förmånen att arbeta med. Hoppfullt för att jag vet att vår verksamhet fortsätter att göra skillnad och en ny generalsekreterare redo att ta vid och fortsätta utveckla arbetet.

Tack för att ni har följt och stöttat arbetet genom åren, och för att ni är en del av det som fortsätter framåt.

Jennifer Vidmo

Ett varmt hej

Jag tar över som generalsekreterare för ActionAid Sverige i en tid då utvecklingen i världen i flera avseenden går åt fel håll.

Antalet väpnade konflikter ökar, klimatkrisen fördjupas och det demokratiska utrymmet krymper på många håll i världen. Samtidigt minskar biståndet, trots att behoven är större än på länge.

Konsekvenserna är redan tydliga. Enligt en global undersökning från UN Women har mer än 1/3 av organisationer som arbetar med våldsutsatta kvinnor tvingats pausa eller stänga ned sin verksamhet på grund av finansieringsbrist under 2025. När resurser försvinner förlorar flickor tillgång till utbildning och kvinnor står utan skydd.

Det är i det läget ActionAids arbete behövs.

I över 20 år har vi, tillsammans med er, bidragit till att stärka flickors och kvinnors rättigheter. Vårt arbete behövs mer än någonsin.

Som givare och engagerad är du en del av det arbetet. Ditt stöd bidrar till konkret förändring: fler flickor i skolan, starkt skydd mot våld och kvinnor som kan kräva sina rättigheter.

Jag ser fram emot att tillsammans med er ta det arbetet vidare.

Victor Åström

Framgångar och utmaningar under 20 år

En långvarig samarbetspartner till ActionAid Sverige är systerorganisationen i Bangladesh. Landet har gjort framsteg i arbetet för flickors och kvinnors rättigheter men stora utmaningar kvarstår.

När världens länder rankas med avseende på jämställdhet mellan kvinnor och män visar Bangladesh goda resultat på flera områden. FN:s kvinnoorganisation UN Women pekar på bland annat mer jämställd utbildning och bättre, om än fortfarande ojämlig, politisk representation för kvinnor. Femtio av 350 platser i det nationella parlamentet reserveras för kvinnor och den totala andelen kvinnor har under senare år varit omkring 20 procent.

Till andra milstolpar hör den nationella utvecklingsplanen för kvinnor från 2011, jämställdhetsbudgetering och lagar mot våld i nära relationer och mot barnäktenskap. Mödradödligheten i Bangladesh har de senaste decennierna minskat med två tredjedelar.

Bland kvarstående utmaningar finns bristande ekonomiskt inflytande och djupt rotade patriarkala sociala normer. Kritik har riktats mot ovilja, även i civilsamhället, att ta itu med dessa strukturer.

Just civilsamhällets betydelse framhålls annars ofta i arbetet för att stärka flickors och kvinnors rättigheter och möjligheter i Bangladesh. Fyra av fem byar i landet får stöd av icke-statliga organisationer i frågor som hälsovård, utbildning, mikrolån, vatten och sanitet, jordbruk och skogsbruk med mera.

En av många organisationer som verkar i Bangladesh är ActionAid. På huvudkontoret i huvudstaden Dhaka bekräftar Maruf Shebab att Bangladesh har gjort framsteg och ger ytterligare exempel.

”Läskunnigheten bland kvinnor har ökat med omkring 25 procent från 2005 till 2020. På samma sätt har kvinnors arbetslivsdeltagande ökat med omkring 15 procent, andelen barnäktenskap minskat från 65 till 51 procent och mödradödligheten gått ner från 340 till 115 per 100 000 födlsar.”

Till ActionAid Bangladeshs största framgångar räknar Maruf Shebab påverkansarbetet för den nationella handlingsplanen för kvinnor 2011 och lagen mot våld i hemmet 2010 samt krav på förbättrad arbetsmiljö och rimliga löner för kvinnor i textilindustrin.

Maruf Shebab understryker dock att hälften av flickorna fortfarande gifts bort, att sju av tio kvinnor utsätts för könsbaserat våld och att kvinnors deltagande i ekonomi och beslutsfattande är kvar på låga nivåer.

Vilka är de största kvarvarande utmaningarna?

”Den största utmaningen är att hantera skadliga sociala normer och värderingar som är de största hindren för kvinnors egenmakt. Samtidigt fortsätter diskriminerande lagar och bristande genomförande av befintliga lagar att hindra den utveckling som vi förväntar oss”, avslutar Maruf Shebab vid ActionAid Bangladesh.

Fotnot: Efter parlamentsvalen i Bangladesh i februari hålls den 12 maj val till de 50 platser som reserveras för kvinnor.

Shila och Purnima dansar tillsammans. De deltar i ActionAids flickforum i Narayanganj-distriktet i Bangladesh, en mötesplats där flickor får kunskap om sina rättigheter, stärker sitt självförtroende och driver förändring i sina lokalsamhällen. Tillsammans lyfter de viktiga frågor som menstruation, barnäktenskap och rätten till utbildning.

Foto: Faheba Monir/ActionAid

Foto: ActionAid

2 329 goda nyheter!

Den 28 maj uppmärksammas internationella mensdagen, en dag för att bryta tabun och lyfta rätten till menshälsa världen över. För många flickor är mens fortfarande ett hinder för både hälsa och utbildning. Men förändring är möjlig.

Under maj 2025 nådde ActionAid Bangladesh ut till 2 329 flickor i några av landets mest utsatta områden. Varje flicka fick mensskydd och deltog i utbildning om menshälsa och hygien.

Utan trygga alternativ tvingas många flickor använda tygtrasor eller andra osäkra lösningar, vilket kan leda till infektioner och sjukdomar. Många stannar också hemma från skolan under sin mens. Det gör att de halkar efter i undervisningen och i vissa fall tvingas sluta helt, med ökad risk för barnäktenskap och fattigdom som följd.

“Flickor kan må dåligt när de har mens, och när de är i skolan vet de ibland inte vad de ska göra. Ingen skulle behöva gå hem mitt under lektionerna – och viktig studietid skulle inte gå förlorad”, säger en flicka som deltagit i ActionAids utbildning om menshälsa.

Mensskydd är makt

Insatsen handlar om mer än att dela ut mensskydd. Den handlar om trygghet, hälsa och möjligheten att ta makten över sin egen framtid. Genom utbildning får flickor kunskap om sina kroppar och möjlighet att utmana tabun och myter.

Resultatet är tydligt: fler flickor kan gå i skolan varje dag, risken för sjukdomar minskar och självkänslan stärks.

Ett långsiktigt arbete

Detta är resultat från en enda månad i Bangladesh. Men arbetet pågår året runt och i flera länder. ActionAid stöttar skolor med mensskydd, toaletter och sanitära lösningar, samtidigt som normer och tabun kring mens utmanas. Målet är att flickor ska kunna leva i hälsa och värdighet, varje månad, året om.

Detta är möjligt tack vare alla som engagerar sig i menskampanjen – och alla som bidrar till att förändra liv.

QUIZ

Vad vet du om mens?

Hur mycket kan du om mens och de orättvisor som är kopplade till den? Testa dina kunskaper!

1. Vilket land var först i världen med att erbjuda gratis mensskydd?
1. Sverige
X. Skottland
2. Kanada
2. Tillgången till mensskydd är i många länder väldigt begränsad på grund av fattigdom, krig och katastrofer. Vad brukar flickor och kvinnor använda i stället för mensskydd?
1. Kogödsel
X. Trasor
2. Löv
3. Hur stor andel av flickorna i Bangladesh har kunskap om vad mens är innan de får sin första?
1. 32 %
X. 52 %
2. 72 %
4. Hur många procent av flickorna i Zimbabwe missar skolan två dagar varje månad på grund av att de inte har tillgång till mensskydd?
1. 12 %
X. 42 %
2. 62 %

Svar: 1. X, 2. alla alternativ är tyvärr rätt, 3. 1, 4. 2

Faktaruta: Internationella mensdagen

Den 28 maj uppmärksammas internationella mensdagen världen över. Datumet symboliserar den genomsnittliga menscykeln, 28 dagar, och att mensens snitt varar i fem dagar, därav den femte månaden. Dagen syftar till att bryta stigmat kring mens och lyfta rätten till menshälsa. Tillgång till mensskydd, kunskap och trygga sanitetslösningar är avgörande för flickors hälsa, utbildning och framtid.

Just nu står miljontals flickors framtid på spel på grund av det mest naturliga som finns – mens! Idag lever över 500 miljoner flickor och kvinnor utan säkra mensskydd, och var tredje skola i världen saknar rent vatten eller fungerande toaletter. Det kallar vi – världens blodigaste orättvisa.

Utan tillgång till säkra mensskydd eller toaletter tvingas många flickor stanna hemma från skolan varje månad. Varje dag de missar innebär en större risk för att de halkar efter i undervisningen. På sikt kan det leda till att de tvingas hoppa av skolan helt.

Utan skolgång förlorar flickor inte bara möjligheten att lära sig läsa, skriva och drömma stort – de förlorar också sin möjlighet att bestämma över sitt eget liv.

Ge en gåva

Var med och stoppa världens blodigaste orättvisa genom att swisha mensskydd till 900 08 37, märk gåvan med "Mensskydd". Eller sanna QR-koden i din swish-app.

20 år

- livets avgörande skeden

Tack vare våra givare har ActionAid Sverige i över 20 år kunnat stötta flickor och kvinnor i livets avgörande skeden. Från första andetaget, till ett liv där hon kan bestämma själv.

0 år

En trygg start

Omkring 260 000 kvinnor dör varje år i samband med förlossning, och 2,3 miljoner nyfödda dör under sin första månad. Genom att stärka kvinnors rätt till hälsa och säker vård kan fler barn få en trygg start i livet, oavsett var de föds.

12 år

Första menssen

Över 500 miljoner flickor och kvinnor saknar tillgång till säkra mensskydd, och var tredje skola i världen saknar rent vatten eller fungerande toaletter. ActionAid arbetar för att skapa tryggare skolmiljöer, ökad kunskap och för att bryta ner stigman, så att menssen inte ska vara ett hinder.

20 år

Försörjning & ledarskap

Trots framsteg tjänar kvinnor fortfarande mindre, äger mindre och har mindre makt att påverka beslut som rör deras liv, både i hemmet och i samhället. Begränsad tillgång till utbildning, arbete och inflytande gör att många hålls tillbaka från ekonomisk självständighet. Genom att stärka kvinnors rättigheter, stödja ekonomisk egenmakt och arbeta för ökat deltagande i beslutsfattande bidrar vi till att fler kvinnor kan försörja sig själva, ta plats som ledare och påverka utvecklingen i sina samhällen.

7 år

Börja skolan

122 miljoner flickor står fortfarande utanför skolan. För många handlar det om fattigdom, brist på trygga skolmiljöer, långa avstånd till skolan eller normer som prioriterar pojkars utbildning framför flickors. Genom att undanröja dessa hinder och stärka rätten till utbildning får fler flickor möjlighet att börja och stanna kvar i skolan.

15 år

Rätten att säga nej

Omkring 12 miljoner flickor gifts bort varje år innan de fyllt 18. För många flickor innebär det att skolan avbryts, friheten begränsas och framtidsvalen försvinner. Genom att arbeta för att motverka barnäktenskap och stärka flickors rätt att bestämma över sina egna liv och kroppar får fler möjligheten att fortsätta sin utbildning, växa upp i trygghet och själva välja sin framtid.

Ditt engagemang

Ditt stöd gör vårt långsiktiga arbete möjligt. Så att fler flickor får växa upp till självständiga kvinnor med makten att forma sina egna liv och samhällen de lever i.

Nytt samarbete med ActionAid Somaliland/Somalia

ActionAid Somaliland/Somalia är ny samarbetspartner till ActionAid Sverige och besöker Stockholm under våren. Programansvarige Joseph Madzvamuse presenterar organisationen och berättar om sina förhoppningar och planer.

Somalia, som ligger längst österut på Afrikas horn, befinner sig i ett utsatt läge efter decennier av krig, interna klanstrider och långa perioder av torka. ActionAid har understött civilbefolkningen i både Somalia och utbrytarrepubliken Somaliland sedan tidigt 2000-tal. Organisationen kontor är beläget i Hargeisa som är huvudstad i Somaliland. Där arbetar program- och finansieringsansvarig Joseph Madzvamuse tillsammans med sina kollegor.

Vilka är dina förväntningar som ny programpartner?

Vi hoppas att Girl supporter-programmet ska bidra till att samla flickor och unga kvinnor i hela Somalia och Somaliland och ge dem större handlingskraft och förmåga att organisera sig så att de kan kräva representation i beslutsprocesser och egenmakt att utmana sin situation. Förhoppningsvis kan programmet motivera unga kvinnor att starta en rörelse över hela kontinenten som kan få Afrikanska unionen att stödja rättigheter och välbefinnande, särskilt under svåra förutsättningar som i Somaliland och Somalia.

Vad är huvudsyftet med resan till Europa och Sverige i maj?

Huvudsyftet är att etablera kontakt med potentiella partner som vi kan samarbeta med för att stärka vårt arbete för flickors och kvinnors rättigheter som inkluderar bättre tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, motståndskraft mot klimatförändringar och deltagande i fredsprocesser. Vi vill också ta chansen att informera om vårt fantastiska arbete för kvinnors rättigheter och tillgång till rättvisa samt skapa kontakt med den somaliska diasporan i Sverige. Somalier som bor i Sverige skulle kunna samverka grupper i Somalia om återuppbyggnad och tillgång till grundläggande tjänster som vattenkraft och utbildning med.

Delegationen från ActionAid Somaliland/Somalia, som förutom Joseph Madzvamuse inkluderar projektsamordnaren Ifrah Galbeedi, besöker Sverige den 25-29 maj.

Vilka är Somaliland/Somalias främsta utmaningar i arbetet för flickors och kvinnors rättigheter?

Den största utmaningen är djupt rotade patriarkala och skadliga kulturella och traditionella sedvänjor, liksom en kulturell acceptans bland de som har överlevt olika former av könsbaserat våld. Dessutom råder begränsad tillgång till utbildning för flickor och kvinnor som bor i avlägsna områden på landsbygden. Det bidrar till låg läskunnighet som håller dem isolerade och utanför engagemang och utveckling inklusive tillgång till rättigheter. Det ökar deras sårbarhet och begränsar deras inflytande över politiska processer och beslut som påverkar deras rättigheter.

Sedan årsskiftet 2025/2026 samarbetar Somaliland/Somalia med ActionAid Sverige i Girl supporter-programmet

Hur önskar du att världen ser ut för flickor och kvinnor om 20 år?

Vi ställde frågan till våra kollegor runt om i världen om hur de önskar att situationen ser ut för flickors och kvinnors rättigheter om 20 år. Hur önskar du att det ser ut?

Jag hoppas att fler flickor och kvinnor får tillgång till beslutande organ. Vi har redan en lag som kräver jämn fördelning mellan män och kvinnor i valda beslutsförsamlingar. Genom att förbättra tillträdet för flickor och kvinnor tas deras rättigheter tillvara i större utsträckning och deras intressen tas större hänsyn till.

Djiby Sow,
ActionAid Senegal

Jag önskar en värld där inte bara flickor och kvinnor, utan alla människor, har tillgång till ett feministiskt, grönt, socialt och ekonomiskt rättvist nu, oavsett etnicitet, religion eller politiska principer, nationalitet eller sexuell läggning.

Jara Henar,
ActionAid Östeuropa

En värld där flickor och kvinnor har fullständig tillgång till sina rättigheter.

Ruvimbo Nhunhama,
ActionAid Zimbabwe

Min förhoppning inför 2046 är att ingen ska behöva oroa sig över dricksvattnet och att vattnet ses som en naturlig rättighet som är tillgänglig för varje flicka, kvinna och grupp, oavsett rikedom eller bostadsort.

Mai Thi Thanh Nhan,
ActionAid Vietnam

Min önskan för alla flickor och kvinnor 2046 är enkel: att de kan fortsätta sin utbildning så mycket och långt som de önskar, utan ekonomiska, politiska, sociala eller kulturella hinder.

Ly Nhac Linh,
ActionAid Vietnam

En värld som är fri från diskriminering mot kvinnor, fullt politiskt deltagande och att kvinnor har en egen röst.

Kalifa Bojang,
ActionAid Senegal

Jag vill se en värld där flickor om 20 år får en plats vid bordet och får utrymme att uttala sig i alla beslutsprocesser - politiska, sociala och ekonomiska.

Joseph T. Madzvamuse,
ActionAid Somalia

En värld där flickor och kvinnor når sina mål med värdighet och rättvisa.

Srikanta Misra,
ActionAid Afghanistan

Foto: Anastasia Vlasova/ActionAid

Nytt program i Ukraina stärker kvinnoorganisationer

När kriget i Ukraina nu går in på sitt femte år fortsätter de humanitära behoven att vara stora. Attacker mot civila områden och viktig infrastruktur påverkar människors vardag, särskilt i frontnära regioner. Omkring 3,7 miljoner människor är på flykt i Ukraina, och flera miljoner har tvingats lämna landet. Könsbaserat våld har ökat och skolgång har avbrutits vilket påverkar flickor och kvinnor hårt.

Samtidigt handlar krisen inte bara om akuta behov här och nu, utan också om hur landet ska kunna återuppbyggas. För att återhämtningen ska bli hållbar krävs att kvinnors och ungas rättigheter tas tillvara och att jämställdhet får en central plats i samhällsutvecklingen. Här spelar civilsamhället, och särskilt kvinnoorganisationer, en avgörande roll.

Mot denna bakgrund har ActionAid Sverige, tillsammans med sin regionala systerorganisation i Östeuropa och NGO Resource Center, lanserat det tvååriga programmet *Från kris till omställning: Kvinnoorganisationer för ett rättvist och inkluderande Ukraina*. Programmet genomförs med stöd av Sida och syftar till att stärka kapaciteten hos små och medelstora kvinnorätts- och kvinnoledda organisationer i Ukraina, samt deras arbete för kvinnors och ungas rättigheter, inklusive insatser mot könsbaserat våld och för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

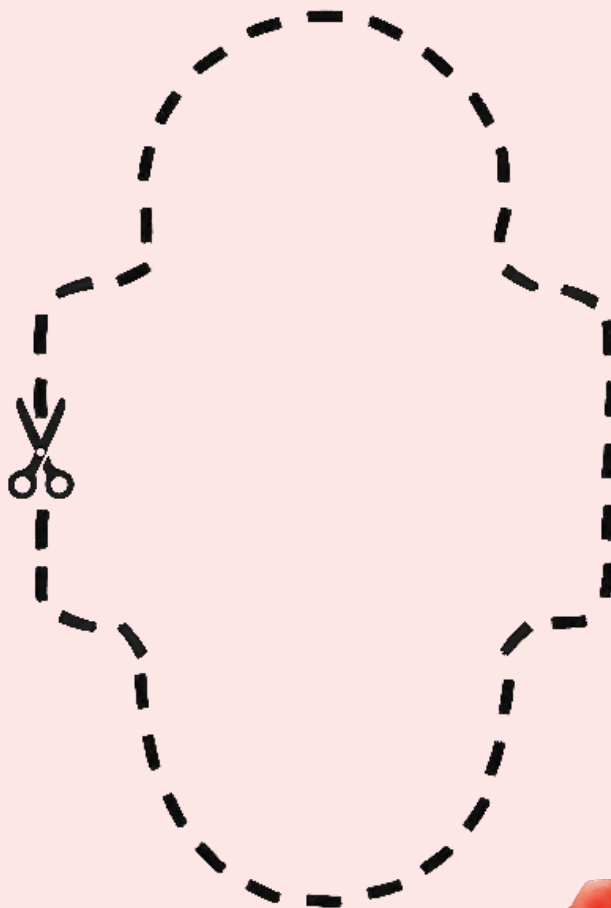
“Jag är mycket glad över detta samarbete med ActionAid Sverige, som bygger vidare på vårt långvariga arbete med civilsamhället i Ukraina. Genom att kombinera stöd till kvinnorätts- och kvinnoledda organisationer med djup lokal kunskap och ett feministiskt och människorättsperspektiv hoppas vi bidra till ett mer motståndskraftigt civilsamhälle, med ökat inflytande både nationellt och på EU-nivå”, säger Iryna Koval, programchef för ActionAid Östeuropa.

Genom utbildning och stöd till organisationsutveckling, insamling och påverkansarbete får deltagande organisationer verktyg att växa, nå fler och stärka sitt arbete på gräsrotsnivå. På så sätt kan de både möta akuta behov och påverka hur Ukraina ska återuppbyggas.

Parallellt fortsätter ActionAids humanitära insatser i Ukraina, där flickor och kvinnor får psykosocialt stöd samt hjälp med skydd och grundläggande behov. På så sätt kombineras akuta insatser med ett långsiktigt arbete för ett mer rättvist och inkluderande samhälle.

Du kan stötta vårt arbete genom att swisha en gåva till 900 08 37 och märka gåvan med “Ukraina”.

Testa en av världens vanligaste bindor

Idag lever över 500 miljoner flickor och kvinnor utan tillgång till säkra mensskydd. I stället används ohygieniska alternativ som **tidningspapper, tygtrasor eller löv**. Detta medför stora infektionsrisker som i värsta fall kan leda till döden. Var med och stoppa världens blodigaste orättvisa!

Swisha en
gåva till

900 08 37

Märk gåvan med
"Mensskydd"

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

act:ionaid